
Разговори по време на залез

- Как може звездите да са различни? Навсякъде изглеждат все така. И зад големите планини, и по брега.

- Така е. Но когато плуваш надалече, там където няма ледове започват да се променят. Едни звезди изчезват, други се появяват. Още по-далече, където отново плуват ледници, вече се виждат съвсем други звезди, а тия ги няма.

Така разговаряха всеки ден. Той седнал на камък до брега, тя наполовина във водата, подпряна на лакти, или полегнала на страни. Той разказваше за своя род, за вече потъващите в забравата

и
Големия бобър, Мъдрата, Ледения зъб. И за огъня.

Всъщност, той повече слушаше, а тя говореше непрекъснато - за морските създания, за различните земи, където няма ледове, за животните, които бе виждала по различните брегове. Не всичко разбираше, но обичаше да слуша.

Видя я за първи път на брега, изхвърлена от огромните вълни. Бурята бе продължила много дни. Той дълго бе обикалял по скалите, но не откри никакви птици или други животни. За риболов не можеше да се мисли. В спокойно време заставаше до плитчините с копието си и често успяваше да набоде някоя ленива риба. Или да издебне тюлен зад скалите. В пяната от разбиващите се вълни обаче нямаше шанс да се завърти риба, камо ли да я забележи. Тюлените също отдавна бяха избягали.

Гладът беше изпил силите му почти до край, когато видя странното същество на брега.

Приличаше донякъде на жените от неговия род, приличаше и на жените на Другите. Но най-интересното беше голямата рибешка опашка, там където другите жени имаха крака обикновено.

Грабна я и се запъти към пещерата. Никога не бе ял човешко месо, но помнеше разказите на Мъдрата и на други старци, как някога хората от неговия род са яли други хора - и подобни на тях, и от Другите. Така че не се колебаеше относно менюто. Още повече - рибешката част - там нещата бяха ясни. Добре знаеше, как да изкорми риба.

Съществото се гърчеше и се опитваше да се бори. Даже му говореше. Молеше да го пусне във водата, обещаващо нещо.

Изведнъж той се спря. Осъзна, че тя говореше на неговия език. Отдавна не бе чувал този говор. Другите говореха на техен си език, неразбираем за никого.

Случваше се, когато неговият род бе голям, да се опитат да говорят с Другите. Никой не разбираше отсрещната страна и по правило тези разговори завършваха с битки.

Без да знае, защо го прави, той се обърна към морето, навлезе в разпенените води. Почувства, как мощна сила се мъчи да го завлече навътре. Когато водата достигна до кръста му, отслаби хватката си. Съществото се извъртя и изчезна в пяната, сякаш никога не го е имало.

Крачка по крачка старият човек се заизкачва по каменистото дъно към сушата. Вълните се мъчеха да го завлекат обратно. Най-сетне успя да се захване за камък край брега и да пропъзли

на сухо. Там остана да лежи без сили, като вълните продължиха да плискат краката му. В един момент чу, как огънят изсъска. Вълните бяха навлезли в предверието на пещерата и застрашаваха огъня! Събра сили, надигна се и закуцука натам. Започна да премества огъня. Докато имаше огън, неговият род щеше да живее!

Натрупа купчина тор от прилепи. После с горяща главня го подпали и прехвърли отгоре останалите главни. Дланите му боляха от огъня, но не им обръщаше внимание. Накрая прехвърли и въглените, загради новото огнище с камъни, добави още съчки и рухна до него. Дланите му бяха обгорели, но почти не ги чувстваше. Докато огънят гореше, неговият род щеше да живее! Вече дори не чувстваше глад. Само пълно безсилие.

Page 2

В този момент една огромна риба плъсна почти върху старото място, където беше огънят.

Старецът почувства прилив на сила при вида и запълзя към нея. Тъкмо я хвана и я придърпа,
й

когато от разпенените води изхвърча още една и още една риба, които се търкулнаха близо до първата. Той погледна към вълните. От гребена на една от тях странното същество, което за малко не бе сготвил му помага и изчезна в пяната.

Всички от нейния народ обичаха игрите. Танцуваха с веселите делфини, скачаха по вълните, даже понякога предизвикваха акулите на състезание и се забавляваха да гледат от някоя подводна пещера, как разочарованите хищници с напълно разстроени сетива се въртят в кръг, озадачени къде наглата плячка е успяла да се скрие.

Тя обаче често стигаше до безразсъдство. Приятелите я предупреждаваха, но тя постоянно
й

рисуваше все повече.

Обичаше да се носи по гребените на вълните там, където те бяха най-стръмни и опасни - в прибой до брега. Малко преди вълната да се разбие се гмуркаше в нея, оставяйки се обратното течение да я засмуче навътре.

Така и този ден. Бурята я правеше щастлива. Вълните бяха невероятни. Носеше се сред пяната на гребена на огромна вълна и почти достигна брега. Усети камъка и щеше лесно да го избегне, но внезапно завихряне я подведе. Скокът не се получи и в следващия момент видя, че лежи на брега. Двукракото същество изникна над нея, докато разконцентрирано се опитваше да се претърколи към водата. Хвана я и я понесе към пещерата си.

Ужасено го заблъска с юруци. Ако беше във форма лесно би се справила с него, но главата й кълтеше, причерняваше на моменти. Цяло чудо бе, че успя да си спомни езика на тия твари... И

й

че похитителят внезапно си смени намеренията и я пусна във водата.

й

Плуваше бързо, обзета от гняв. Това примитивно нещо искаше да я изяде! Ясно усети

елементарните му представи, как я разчленява с обсидианов нож, как остъргва люспите, кръвта
й
, шуртяща през камъните и попиваща в пясъка, как пече месото на ужасния си огън!

й

й

Постепенно гневът намаля.

й

Старецът умираше от глад. Явно не беше в състояние да си набавя сам храна. А и я беше пуснал, въпреки че тя не успя да му въздейства на съзнанието! Отдавна не бяха виждали други от неговия вид - ниски, с мощни бедра и голям гръден кош, изпъкнало чело с големи надочни дъги.

Изглежда той беше съвсем, съвсем сам.

Гневът се смени с жалост. И тя се насочи към пасажа едри риби, който се криеше от бурята близо до дъното.

Стоеше прав до брега и гледаше укротилата се стихия.

Първата риба беше разкъсал и ръфал сурова. После изгуби съзнание. Когато се свести започна да си пече малки парчета. Гладът, не засищан с дни го караше да къса още и още, но се спря. Не се знаеше, кога ще има пак храна. Риба трябваше да остане колкото може по дълго. Беше сам от много луни. Не помнеше колко. Ярката му някога рижа коса беше вече напълно бяла. Ходеше приведен и трудно се катереше по стръмните пътеки между скалите.

Беше преживял много повече от който и да било от рода му. Последни бяха останали двама мъже, една жена с две деца и той. Единият от мъжете изчезна безследно в безлунна нощ и никога не го откриха. По-късно другият и жената се разболяха и скоро след това не станаха повече.

Опита да изхранва децата, но скоро и те последваха майка си.

Морето бе още гранитносиво, но вече ги нямаше надбягващите се водни хълмове. Очите му гледаха водата, но вместо укротените вълни виждаше познатите лица, все по-неясни, като в мъгла.

Пляс! От неочаквания удар падна назад, в скута му се замята едра риба. Хвърли я назад и едва избягна следващата, летяща към главата му. Чу се звънък смях. От морето се показва познатата глава, след това на нейно място изскочи опашка, помахаше му подигравателно и в следващия момент нелепото съчетание на несъвместими тела изчезна в дълбините.

На следващият ден нова риба го чакаше на брега. Дните на глад бяха свършили.

Започна да се заседява на брега, докато едни следобед съществото след като му подхвърли поредната риба, остана да плува на няколко метра от брега. Гледаха се, докато червеният слънчев диск не докосна водите.

На другият ден странната гостенка пак се застоя. Той седна на объл камък и тя се приближи почти до брега. Щом обаче той се размърда, тя се дръпна назад.

- Ти знаеш езика на моя род.

- Мога да говоря с всички същества, които имат свой език. Или поне тези, които познавам. -
приблужи се отново и се подпря на лакти на самия бряг.

- Кои други могат да говорят?

- На сушата само вие и тези, които наричате "другите". Дълги ноши сме гледали огньовете ви
край брега и слушахме разговорите ви. Така научихме как говорите. Има и други, но те говорят
малко и неясно. В морето делфините са големи бърбровци. Китовите също. Някои китове имат
много сложен език. И пеят.

Делфини беше виждал. Не можеше да си представи какво е кит. Реши, че щом пее е нещо
подобно на гостенката му. В главата му се оформи обаче представата за нещо огромно. А тя
заразказва. За състезанията с делфините, за китовите семейства, за неща, които му бяха
непонятни, въпреки че виждаше непознати картини в съзнанието си, му беше трудно да ги
възприеме.

Тя бърбори дълго, докато далече вдясно слънцето не се скри във водата.

- Ще дойда пак. - каза и го остави сам, под просветващите една след друга звезди.

След като си тръгна, той се сети, че съществото му говореше без да си отваря устата. Освен
това заедно с думите, често пред него изникваха представи за разказванто. Но нямаше значение,
как говори. Важното беше, че си има компания след толкова много самотни дни.

Разговорите им станаха ежедневни. Когато слънцето се спуснеше ниско над хоризонта тя се
появяваше и си тръгваше често след като всички звезди засветеха на небето.

- Дълбоко, близо до дъното има риби, които си светят сами. Също като звездите. Сигурно те са
риби, които живеят там.

- Там няма море. Там е небето.

- Виж, морето е навсякъде. Долу и горе. По средата няма море, там е сушата и въздуха, за да
има и такива като тебе къде да живеят. А морето заобикаля всичко.

- Тогава защо не пада водата и рибите върху нас?

- Защото тече непрекъснато около сушата. Но понякога пада. Тогава вали.

- Тогава ако това са риби, защо не се движат?

- Сигурно спят.

- Толкова дълго?

- Понякога някоя звезда се движи.

- Да, за кратко. Не може там да има море.

- А какво?

- Небе.

- Какво е небе? А какво са звездите?

- Мъдрата казваше, че като умре някой се качва там и ни гледа. Звездите са огньовете, които
палят на небето.

- Толкова много мъртви?

- Защо не?

- Като умре някой, той изчезва завинаги.

- Не е вярно! Шаманът виждаше духовете на мъртвите и говореше с тях.

- Шаманът?

- Той служеше на боговете. Те са направили всичко.

Тази представа за устройството на света я размиваше.

- Яя е богинята на земята. Тя ни дава храна.

- Значи аз съм Яя, щом ти нося риба.

Той подмина закачката.

- Юууи е бог на вятъра, О на водата.

- И какво правят с вятъра и водата?

- Те са ги направили и ги управляват.

- Вятърът и водата си ги е имало винаги и сами си се управляват. Няма нужда някой да им казва какво да правят.

- Как? За да има нещо, трябва някой да го е направил. Не може само да стане. Както ние правим това, което ни трябва.

- Ти какво си направил?

- Правих копия и стрели.

Той се завтече в пещерата. Изнесе няколко върха на стрели и кремъци. Седна на колене и върху каменна плоча започна сръчно да изчуква парче кремък. Постепенно го заостри. Скоро имаше още един връх за стрела. Показа и съдове,

й

в които държели храната си, някакви обработени кожи.

Така нещата се нареждаха логично. Тези същества създаваха разни предмети, нормално беше да смятат, че някой е създал и всичко съществуващо. Имаха дарбата, да променят нещата, за свое удобство и заплащаха за нея с цената на робуване на предрасъдъци и нелепи вярвания.

Или може би те по-добре разбираха света, щом можеха да го подреждат по техен избор?

Разговорите със стареца странно я привличаха. Всеки ден напускаше игрите с приятелите си и бързаше да стигне до брега с пещерата преди залез.

- Защо непрекъснато скачаш докато говорим да хвърляш неща в тоя огън?

- Огънят не бива да загасне! Докато огънят гори, ще живее и моят род!

Тя премълча явната истина, за рода на стареца.

- Защо ви е огън. Той е страшен.

Във водата нямаше огън, но бе виждала горски пожари по брега на другата топлата земя, отвъд морето. Виждаше колко пагубен е той за животните. Бе виждала и разрушения, причинени от

небесния огън.

- Огънят е живот!

- Живот? Огънят носи смърт.

- Също и живот. Носи топлина. Без топлина умираме от студ. Храната става по-хубава на огън.

Подаде парче печена риба. Щом го лапна, за малко подтисна импулса да го изплюе, но се

й

насили да разбере вкуса му. Хмм, всъщност... всъщност бе вкусно!

От тогава печената риба стана добавка към разговорите им. Странна се виждаше тази негова

й

привързаност към огъня, но щом за стареца това бе важно, започна да му носи и парчета дърво, както и големи водорасли, които той сушеше, преди да ги изгори. Стигнаха до извода, че всичко, което може да плава гори, така че тя му събираше всякакви плавеи, които намираще около брега.

- Защо не влизаш във водата - можем да плуваме навътре, ще ти покажа всичко за което ти разказвах?

- Във водата ще умра.

- Водата е живот. Ние живеем в нея. И рибите. И делфините.

- Ние не можем да живеем в нея.

- Как живеете без вода?

- Не можем без вода, Пием вода, но не от морето. Ако пием от морето умираме. Пием от реките или от ледовете.

- Пиете?

Той показа как гълта вода от каменна купа.

й

- Тази вода можем да пием.

Даде да я опита. Имаше по-различен вкус, но усещаше, че би могла да живее и в тази вода.

й

Защо морската бе смъртоносна за тях? Тя знаеше вкуса и на водата от ледниците. По-различна, но все пак вода.

Замисли се, дали тя *пие* вода? Животът минаваше почти изцяло във водата, която проникваше

й

навсякъде и не се сещаше, специално да е изпитвала необходимост да *пие*.

- Водата гаси и огъня.

- Нали не можете без огън?

- Огъня отвътре, който гори болните.

- Ядете огън?

- Не. Когато някой се разболее, гори от вътре. И трябва много вода.

Тя бе изцяло потопена по цял ден във водата и нямаше опасност да се подпали. Нищо чудно обаче, тия същества, които живееха далече от водата да се запалваха и да трябваше да се гаси огъня. С вода естествено.

- Като се запали някой, не влиза ли в морето да се угаси?

- Като се разболе. Не, тогава ще умре още по-бързо в морето.

Странни мисли я обзеха. Това, което бе живот за едни, бе смърт за други. Водата бе живот за нея. Водата я топлеше. Водата осигуряваше храна. Водата бе живот

й

и за рибите и делфините, а

смърт за хората. А освен това, хората не можеха да живеят без вода, а не можеха и да живеят в нея ... Или може би зависеше от количеството вода? Тя можеше да прекарва неограничено време във водата, но си спомни за делфините, че те трябваше да дишат въздух, въпреки че не живееха на сушата. Китове също искаха въздух, макар и да дишаха много по-рядко от делфините.

Живот и смърт, преплетени в едно. Водата бе живот за делфините. Но бе виждала делфини, оплетени в мрежите на тия, които двукракият приятел

й

наричаше "другите". Делфините умираха

без въздух. Водата можеше да значи и смърт за тях.

Тя и нейният народ нямаха много врагове във водата. Само огромната бяла акула и гигантските калмари. Но лесно ги откриваха отдалече и ги избягваха. Но рибата, с която и тя и делфините се хранеха. Рибите не можеха без вода, но във водата ги дебнеха опасности отвсякъде. Не можеха да избягат и на сушата. На въздух не можеха да живеят. А и на повърхността ги дебнеха лакоми птици. И хора.

От много дни нейните приятели спореха, докато най-сетне се взе общо решение. Трябваше да напуснат тези води. Тук бяха живели безброй поколения, познаваха всяка гънка на брега, всяко островче. Но вече друг поемаше властта над морето. Тя каза, че ще дойде по-късно. Знаеше, че винаги ще ги открие.

"Ще сме наблизко, казаха . Но не се бави прекалено много"

й

- Тези, които наричаш "другите" стават все по опасни за моя народ. Имат мрежи, в които хващат делфини, понякога хващат някой от нас. Имат лодки и влизат навътре в морето. За това моят народ ще напусне тези води.

- Отиваш ли си?

- Не. Не още. Ще идвам още дълго.

- Другите са много хитри. По-силни сме от тях, но винаги ни излъгваха и спечелваха битките.

- Те са страшни. С мрежите си ни ловят и трудно се спасяваме. Ловят и делфини и те умират. И те ги режат на парчета! Тия мили делфини!

Той се замисли, че също бе ял делфинско месо. Вярно на изхвърлени на брега делфини. Никога не

бе ловил жив делфин.

После гузно се запита, дали беше разбрала. Тя въпреки че му говореше без всъщност да говори, винаги го изчакваше да каже и последната дума, преди да му отвърне. Но често му се струваше, че отговорът е бил готов, още преди да довърши. Но даже да бе разбрала, за какво мисли, не го

показа по никакъв начин.

Вече народът бе далече. Тя плуваше с делфините, насочваше ги встрани от лодките и мрежите

на "другите", като се ужасяваше, да не попадне сама в такава мрежа. Приятелят беше

предложил да даде обсидианов нож, но не искаше да плува с парче остър камък. А и едва ли

щеше да може да си служи с него. Нейният народ не използваше сечива. Освен да отворят някоя мида.

Започна да се задържа по-дълго при стареца.

Някои разговори я натоварваха.

- Стадото на мамутите е много опасно. Трябва да се разделят първо. Заобиколихме ги и закрещяхме. Няколко от нас със запалени клони навлязоха между тях и те се разбягаха на групички. Избрахме по-малка група и разделихме нея по същия начин. Един от мамутите приближи до ямата. Аз и Огнената грива разярихме мамута и той ни подгони. Ние бягахме право към ямата, която Леденият зъб бе покрил с клони. Прескочихме я, а мамутът си счупи краката в

нея. Тогава наскочахме от всички страни с камъни и дървета и го убихме. Тогава ядохме цяла луна!

Стана зле. Беше виждала мамути. Големи, горди създания. Представи си ги обградени от

десетки дребни двукраки, налагащи ги с камъни и дървета. Представи си и рода на стареца, наскочали върху кит, с камъни и бухалки. Ужаси се.

От друга страна смъртта за един, бе живот за други. Смъртта на огромния мамут осигуряваше живот за много дребни двукраки за дълго време.

Друг път той разказа, как тигър бе разкъсал много от неговия род.

Знаеше тигрите. Красавци с огромни, завити като млада луна зъби. Също и ледените леопарди.

Красота, носеща смърт. Помисли си и за елегантните косатки. Нейният народ се разбираше с тях, макар тя да не ги обичаше, защото нападаха делфини и малки китчета. Изящни и неумолими убийци.

Сети се и за градините от морски анемонии, които много харесваше. Всъщност това бяха

подредени един до друг смъртоносни капани за малки рибки и дребни животинки, привличащи ги с красотата си.

Красотата прикриваше смърт.

Въпреки тежките мисли, които я обземаха, тя с нетърпение чакаше следващия разговор и често подраняваше.

Други разговори много допадаха.

й

Седяха на обичайните си места, той на камъка до брега, тя наполовина легнала на пясъка, опашката пляскаше във водата. От към лявата страна слънцето почти докосваше водата.

й

й

Отдясно изплуваше огромният лунен диск.

- Луната е почти пълна.

- Виждаш ли - горе също е море. Има такива риби, много приличат на луната.

- Те светят ли?

- Не.

- А стават ли на половина, после като резен?

- Не.

- Значи луната не е риба.

- А какво е?

- Камък. На който гори огън. Виж - има и сенки.

- Каменар. Само камъни виждаш навсякъде. На небето не може да има камъни.

- А в морето няма ли камъни.

- Има.

- Значи има в морето, има на земята. трябва да има и на небето. Ако горе е пак море, както казваш, значи също трябва да има камъни.

- Виждаш ли. море е. И луната е камък, който плува. Ако не е е море, как луната ще се движи.

- Има ли плуващи камъни?

- Ммне. Но на небето има! А ако е камък, защо става ту голям, ту малък, ту изчезва?

- Местят огньовете. После събират дърва за нови.

От там обръщаха разговора на шега. И всеки се шегуваше с представите за света на другия.

Един ден той намери някакви малки фигурки. Нареди ги пред нея. Бяха грубо издялани, но напомняха хора и животни.

- Виж. Мислех, че са изгубени. Гледаният небето ги правеше често.

- За какво са?

- За нищо. Красиви са.

Показа и украшения, които слагали по себе

й

си. Бои, с които рисували по скалите и по телата

си.

- Така се приготвихме за война - той нацапа лицето си с черно и нарисува хоризонтални ивици по гърдите.

После изми чернилката и нарисува някакви криволици.

- Така за празника на Яя...

Тя го слушаше с едно ухо. Тези същества правеха красота, не само с думи и музика! Вярно фигурките и рисунките им бяха груби и недолялани, както и песните им. Но имаха въображение, имаха способност да създават. И не само необходими предмети, а и неща, на които да се възхищават. Да превръщат нещата в красота. Почувства прилив на уважение. Сега оцени и рисунките по лодките на "другите", на които до сега не бе обръщала внимание, приемайки

лодките единствено от към застрашаващата им същност.

Всички други същества използваха каквото можеха от природата. Хората я променяха, за свое удобство.

И нейния народ, и делфините се любуваха на природните красоти. Хората създаваха свои. Това беше чудесно! И... страшно.

Приятелите с всеки ден се отдалечаваха все повече от любимото море, но тя винаги знаеше

й

къде се намират. Не се страхуваше да преплува сама разстоянието. А и винаги можеше да се присъедини към някоя група китообразни, плувачи по близък маршрут. Даже и косатките не биха отказали компанията си. А и... колкото и да не одобряваше хранителните им навици, каква по-

й

голяма сигурност от това, да плуваш заедно с косатки. Продължаваше беседите с новия си приятел, като му осигуряваше редовната порция риба, миди, скариди или понякога някой октопод. Трябваше да тръгне един ден, но някога, след време.

Носеше се леко над колонии на червения корал и се любуваха на разноцветните рибки, които страхливо се шмугваха между коралите и после надничаха от скривалищата си. Завъртя се над градината с анемонии. Водата бе прозрачна както въздуха над повърхността. Представяше си, че е птица, която се носи над брега. Бе наблюдавала дълго, как птиците се реят, без почти да помръдват криле. Питаше се, дали те се чувстват по подобен начин, както нея в момента.

Държеше голяма риба за хрилете, като на моменти оставяше рибата да я влачи, в опитите й да се освободи.

Наблужи пещерата и се издигна. Старецът го нямаше. И друг път се беше случвало да не я очаква на брега, но сега нещо не бе наред.

Огънят не гореше!

Разтревожена го повика няколко пъти. Извика и с глас - нещо, което правеше много рядко.

Никой не се отзова.

Все пак хвърли рибата към пещерата. Може пък да бе отишъл наоколо и като се върне да запали пак огъня. Не знаеше, дали е възможно, но бе останала с впечатление от разговорите, че хората знаеха как става.

Въртя се край брега, докато слънцето не залезе. Отдалечавайки се, току поглеждаше назад.

Преди винаги огънят и намигаше приятелски в нощта, докато пещерата не потънеше зад хоризонта. Сега брегът тънеше в мрак.

На другият ден дойде от рано. Останките от рибата се търкаляха по брега, разпръснати от морските птици. Купчината плавеи, складирани за огъня беше непокътната.

Разбра. Огънят бе угаснал завинаги.

Въпреки това продължи да плува в околността, докато не изтече времето през което разговаряха дълги поредни залези.

През нощта легна на повърхността и дълго гледа звездите. Търсеше да открие някоя нова звезда, но те бяха безброй. И да имаше нова, не можеше да я различи. На моменти си въобразяваше, че някоя звезда намига. Но всъщност те всички намигаха.

й

Беше отворила сетивата си широко. Чувстваше всякакви форми на живот, около себе си, но никакъв дух не я посети. Явно не я биваше за шаман.

Следващия ден използва да се сбoguва с любимите си места. Привечер дойде до пещерата.

Погледна за последен път високите скали, камъкът, който стана причина за запознанството им, мястото, където беседваха дни наред. Когато огромният диск на слънцето докосна водата, тя заплува по кървавочервената пътека, която се протегна към хоризонта след него. Премина покрай двете скали, бележещи края на нейното море, навлезе в огромния океан. Все по-далече от познатите заливи, от безбройните малки островчета, от любимите плитчини. По-далече от хората и техните мрежи, въдици, харпуни, лодки и огньовете. Както и от тяхното изкуство, и причудливи творения. Те можеха да създават красота, създаваха също и страх. Можеше да сътворят нещо чудесно, или пък да родят ужаси. Може би пък щяха да напуснат света завинаги, както хората от вида на нейния доскоросен събеседник по време на залез? Без значение. Техните светове бяха несъвместими и никога нямаше да се пресекат. Плуваше с мощни удари, равномерно, упорито, далече навътре към средата на океана, където звучаха песните на нейния народ.

Преди 28 000 години – към края на ледниковия период в пещерата Гормъс на

Гибралтар е угаснал последният огън, запален от неандерталци. (Тогава между другото още не е имало рибарски лодки, може би и рибарски мрежи също)

До скоро имаше спорове, дали неандерталците могат да се смятат за разумни. Някои

учени ги причисляваха към рода сапиенс - Homo Sapiens Neanderthalensis, други

смятаха, че са съвсем отделен клон от развитието - *Homo neanderthalensis*. Относно разумността на неандерталците вече няма съмнения, след като бяха открити неоспорими доказателства, че те са създавали и предмети на изкуството. До скоро се смяташе, че са произвеждали само оръдия на труда.

Проблем беше да се извлече генетичен материал от древния човешки вид, но след като това бе постигнато се оказа, че съвременният човек притежава неандерталски гени. Най-много при келтите и техните наследници. Ако сте с естествено червена коса, със сигурност имате повече неандерталски гени от чернокосия си приятел или русото гадже отсреща. (забележка - боите за коса не променят генетичния материал ;).

Дали това говори за общ прародител, или че близките контакти между двата човешки вида са ставали и по друг начин, освен през храносмилателния тракт? И двете.

Относно другия събеседник в разговорите, общоприето е, че русалките са плод на фантазията на древните народи. И все пак има хора, които смятат, че за да има такава легенда, трябва да има някаква реална основа. Като първообраз на русалките, някои предполагат морската крава, животно с млечни жлези, приличащи на женски гърди. Все пак и най-пияният и къорав моряк трудно би оприличил морска крава на жена, дори и след месеци в морето. За това някои изследователи, в това число и сериозни учени допускат, че може да е имало същества, прилични на хора с опашки, с много лека костна структура, поради което не са останали следи от тях. Други смятат, че е имало примати със сраснали долни крайници като опашки на риби.

И да е имало такива същества, което е малко вероятно, не са били като русалките от приказката на Андерсен, филмите на Дисни и на Австралийската телевизия. Те би трябвало да са с много подкожни мазнини и дебела кожа, за да имат добра плаваемост и топлоизолация. Така че, по-скоро биха приличали на тюлени с ръце, отколкото на Ариел, или да речем на Ема, Рики и Клео.

Но дори да е имало такива същества, вероятността да се е осъществила среща, подобна на описаната е нулева. Но за това са приказките - да могат да се случват в тях невероятни неща.

Надраскано през март-април 2009-а година от Неандерталеца Джо
под [CC-BY](#) лиценз